

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR : D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR : I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea : 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R

Prescripția cincenală prevăzută de art. 1907 C. civ. este ea aplicabilă anuităților datorite Creditului Funciar? — Soluție afirmativă. — Răspuns unui articol datorit penei d-lui Gr. Vulturescu, de d-l D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ :

Curtea de casație, secția I: *Maria Marassi cu Sofia Serayani și alții*;

Idem: *Mihail P. Calciu cu Mihail V. Jugănarul*;

Idem, secția II: *Recursul Procurorului G-l de Galați și Ministerul de Finanțe cu Popea*;

Tribunalul Comercial Ilfov: *Manole Haralambie cu Frații Demetriadi*;

Tribunalul județului Vaslui: *S. Gheorghiu cu M. D. Catz și M. Zeilich, cu o observație de d-l D. Alexandresco.*

Bibliografii.

Prescripția cincenală prevăzută de art. 1907 C. civ. este ea aplicabilă anuităților datorite Creditului funciar? — Soluție afirmativă.

Răspuns unui articol datorit penei d-lui Gr.

Vulturescu

Amicul nostru, D-l Gr. Vulturescu, distinsul avocat al baroului bucureștean și al Creditului funciar rural din București, examinând această chestiune în ziarul *Dreptul* din anul expirat 1900, No. 11, susține că art. 1907 din Codul civil, după care «dobânzile sumelor împrumutate și în genere tot ce se plătește cu anul său la termene periodice mai scurte, se prescriu prin cinci ani», nu se aplică anuităților datorite Creditului funciar, pentru că anuitatea se socotește ca un capital, de și ea se compune din elemente diverse.

Această chestiune fiind mult mai grea și mai delicată de cât o crede distinsul nostru contradictor, cerem și noi voea de a ne da părerea asupra ei.

Se știe că legea organică a Creditelor funciare, împrumutată în mare parte de la un decret francez din 28 Fevr. 1852, deroagă prin unele din dispozițiile sale de la dreptul comun, înființând mai multe privilegii și excepțiuni în folosul institutelor de credit, în scopul laudabil de a asi-

gura funcționarea lor⁽¹⁾. Este de asemenea știut că excepțiunile fiind de strictă interpretare, de câte ori legea specială va fi mută, vom aplica dispozițiile dreptului comun.

Ori, în specie, — și aceasta o recunoaște însuși D-l Vulturescu, — nici o dispoziție a legii din 1873 nu deroagă de la art. 1907, și aceasta pentru rațiunea foarte plausibilă că legiuitorul n'a putut presupune cum că Creditul va lăsa să treacă cinci ani fără a urmări anuitățile ce i se datoresc. De aceea, chestiunea nici nu s'a prezentat de cât într'un singur caz, actualmente pendent înaintea tribunalului din Kișinău pentru o moșie (Țiganca-Epureni), situată în Basarabia retrocedată Rusiei prin tratatul din Berlin, și aceasta probabil din cauza dificultăților internaționale pe care Creditul le-a întâmpinat. Și să nu se zică că art. 87 din legea Creditului, care prevede *imprescriptibilitatea* creanțelor constituite în favoarea Creditului, s'ar referi la cazul nostru, căci acest text scutind pe Credit de reînnoirea inscripțiunii prevăzută de art. 1786 C. civ., prevede *imprescriptibilitatea* a însuși ipotecei, *ear nu a ratelor întârziate*.

Prin urmare, art. 1907 trebuie, după rigoarea principiilor, să se aplice și anuităților datorite Creditului funciar, legea specială necuprinzând, în această privință, nici o derogare de la dreptul comun.

Aceste fiind expuse, să vedem acum care este, asupra acestei chestiuni, părerea autorilor francezi, pe care contradictorul nostru îi citează în mod greșit.

Eată ce găsim, în această privință, în *Pandectes françaises*, t. XXII, V^o *Crédit foncier*, p. 630, No. 134 :

«Dacă împrumutatul nu ar fi plătit anuitățile sale, și dacă, de la prima scadență, prin o omi-

(1) Vezi în privința privilegiilor de care se bucură creditele funciare după legea lor organică din 1873, tomul VI al Comentariilor noastre de drept civil, p. 510, nota 1 și *Pand. fr., Répert.*, V^o *Crédit foncier*, No. 243 urm. Béquet, *Répert. du dr. administratif*, V^o *Banques*, 497 urm.

siune puțin probabilă, însă care se poate presupune, ar fi trecut cinci ani fără nici un act interruptiv de prescripție, fie-va el liberat de plata acestor anuități în virtutea prescripției cincinale prevăzută de art. 2277 C. civ. (al nostru identic 1907)? Chestiunea este controversată. Doctrina generalmente admisă decide că împrumutul nu poate opune prescripția Creditului, în acest sens că, dacă fracțiunea de anuitate care reprezintă dobânzile și comisionul Creditului poate fi prescrisă în baza art. 2277, fracțiunea de anuitate care reprezintă amortisarea capitalului, nu poate fi prescrisă în același mod⁽²⁾. În acest sens, Curtea din Paris, prin o decizie din 2 Iulie 1855, reprodusă de Josseau, *loco cit.*, a decis că prescripția este inadmisibilă de câte ori este vorba de un capital sau de fracțiunea unui capital. Doctrina opusă nu admite însă fracționarea anuității. Ea considerând anuitatea ca complexă, așa cum este în realitate, și observând analogia care există între anuitate și veniturile rentelor viagere care și ele sunt complexe, și pe care cu toate acestea art. 2277 din Codul civil le declară prescriptibile prin cinci ani, aplică aceiași regulă și anuităților⁽³⁾.

În Repertoriul lui Dalloz (*Supplément*), tomul XVI, V^o *Sociétés de crédit foncier*, p. 723, No. 41, găsim de asemenea elementele aceleiași controverse: «Prescripția cincinală este ea aplicabilă anuităților datorite Creditului fonciar? În opinia generală, ea se aplică la două din elementele sale: la dobânda capitalului împrumutat și la comisionul datorit societății. Partea de capital ce cuprinde anuitatea nu este din contră supusă acestei prescripții. Josseau, care susține această opinie (*op. cit.*, No. 220), o întemeiază pe următoarele considerente: Dobânda sumelor împrumutate este formal prevăzută de art. 2277, și la aceasta trebuie să se adauge salariul stipulat de Creditul fonciar, care să plătește din șase în șase luni: «Dacă ne referim însă la motivele art. 2277, ne convingem că el n'a avut în vedere de cât accesoriile capitalului. Prin urmare, fracțiunea de capital din anuitate este cârmuită de alte principii»⁽⁴⁾.

Acest sistem este însă combătut de Montagnon (*op. cit.*, No. 155), care propune următoarea soluție: «În timp de cinci ani de la scadență, datoria anuității subsistă și produce dobândă. În acest timp Creditul fonciar ar putea să ceară anuitatea

cu dobânzile ei, nu însă și dobânda dobânzilor moratorii. În urma expirării termenului de cinci ani, nu mai rămâne nimic din datoria anuității; ear pe de altă parte, dobânzile acumulate încep a descrește; pe fie care zi, datoria dobânzei născută acum cinci ani se stinge; după cinci ani de la prescrierea anuității, nici o datorie nu mai are ființă»: În favoarea acestei opinii autorul invoacă: 1° Analogia între anuitate și veniturile rentelor viagere, care, după termenii expresi ai art. 2277, se prescriu prin cinci ani; 2° Motivele acestei dispoziții, care se aplică în toate privințele și anuităților; 3° În fine, textul formal al ultimului paragraf din art. 2277, după care tot ce se plătește cu anul său termene periodice mai scurte se prescrie prin cinci ani».

Eată dar că, chiar cu unii din autorii citați de d-l Vulturescu, ajungem la o concluzie cu totul contrară acelei pusă de D-sa. De și chestiunea nu are aproape nici o utilitate practică, fiind-că, după toate probabilitățile, Creditul nu va lăsa să treacă cinci ani fără a-și urmări drepturile sale, totuși credem folositor de a-l deștepta, arătându-i pericolul la care s'ar expune, dacă s'ar culca pe ambele urechi, crezând că art. 1907 nu-i este aplicabil.

D. Alexandresco

Curtea de casație, secția I
8 Decembrie 1900

Președenția D-lui Al. Giani, Consilier
Maria Marassi contra Sofia
Serayani, personal și ca tu-
toare legală

Lucru judecat. — Elemente
necesarii — Identitate de perso-
ane. — Art. 1201 C. civ.

Nu este autoritate de lucru ju-
decat atunci când legatarul uni-
versal, face cerere de eșire din
indivisie, în baza unui testa-
ment, după ce mai înteu fă-
cuse această cerere în baza nu-
mai a punerii în posesie, fără
să se fi discutat validitatea tes-
tamentului; pentru că lipsește
„identitatea de persoană“, unul
din elementele necesarii pentru
a fi lucru judecat.

Cour de Cassation, première chambre
8 Décembre 1900

Présidence de M-r Al. Giani, Conseiller
Marie Marassi contre Sophie
Serayani, tant ès qualités per-
sonnelles que comme tutrice
légale

Chose jugée. — Éléments né-
cessaires. — Identité de per-
sonnes. — Art. 1201 du Code
civil (1351 français).

On ne peut invoquer l'auto-
rité de la chose jugée contre un
légataire universel, qui, après
une première demande de sortie
d'indivision, basée sur sa qua-
lité d'héritier envoyé en posses-
sion en fait une seconde, en
vertu du testament qui l'institue
et dont la validité n'a pas été
mise en discussion; il n'y a
point là d'identité de personnes,
qui est l'un des éléments indis-
pensables à l'existence de la
chose jugée.

Decisiunea 426/900. — Casată, decisiunea Curței
de apel Iași, s. I, No. 166/900, după recursul fă-
cut de Maria Marassi în proces cu Sofia Se-
rayani și alții.

(2) Josseau, *Tr. du Crédit foncier*, I, 220, p. 304.

(3) Montagnon, *Tr. des sociétés de Crédit foncier*, p. 227
urm. Rambaud de la Rocque, *Étude sur la société du Crédit
foncier de France (thèse pour le doctorat, Paris, 1874)*.

(4) Conform: Dessoliers, *Le Crédit Foncier de France*, p.
170 și urm.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier C. Oeconomu ;

Pe d-nii avocați P. Misir, M. D. Sipsomo și Th. Stehlian în desvoltarea motivelor de casare ;

Pe d-nii avocați Macri și Tache Ionescu din partea intimaților în combateri ; și

Pe d. procuror de secție St. Stătescu în concluziuni fiind minore în cauză.

Deliberând,

Asupra motivului I și II de casare :

I. «Succesiunea răposatului Iacov Marcopolo stăpânită în indivisiune de frații mei Iancu și François Marcopolo, în urma încetării din viață a ambilor acestora, e în calitate de legatară universală a lui François Marcopolo, pe baza testamentului său am cerut a se pronunța eșirea din indivisiune între mine și ezezi lui Iancu Marcopolo.

«Curtea a respins această cerere a mea pe unicul motiv că ar fi îngrădită de autoritatea lucrului judecat rezultând din deciziunea Curței de apel Iași, s. II, No. 68 din 1898.

«Ast-fel Curtea a anihilat un drept al meu fără a-l examina și care drept nici n'a fost apreciat de justiție altă dată în cât elementele constitutive ale autorității lucrului judecat lipsesc cu totul. Curtea dar, a comis un exces de putere și a aplicat greșit art. 1201 C. civil».

II. «Exces de putere. Curtea constată prin deciziunea atacată cu recurs că, cu ocazia judecății anterioare, e în refuzat să angajeze litigiu asupra validității testamentului și am înțeles să invoc trimiterea în posesiune ca singur titlu pentru a reprezenta succesiunea fratelui meu, în acțiunea de împărțeală, și că Curtea de atunci a mărginit judecata la cestiunea a se ști dacă împărțeala poate fi admisă fără a se discuta validitatea testamentului.

«Cu toate acestea, aceeași Curte, pentru a respinge acțiunea de împărțeală în care e în mestece pe un testament, a cărui validitate eram gata s'o susțin, hotărăște că este asupra acestui punct, lucru judecat și respins, cu ocaziunea primului proces.

«Hotărînd ast-fel, Curtea se pune în flagrantă contradicțiune și deci comite un exces de putere».

Având în vedere că prin deciziunea atacată cu recurs, se constată că recurenta de astă-zi a cerut, în virtutea testamentului lui François Marcopolo din 15 Decembrie 1895 prin care este instituită ca legatară sa universală, împărțeala moșiei Pungești și a altor imobile din Galați, avere rămasă de la defunctul Iacov Marcopolo ; că Curtea de apel îi respinge cererea, întemeindu-se pe autoritatea lucrului judecat rezultând din deciziunea aceleiași Curți, secția II cu No. 68 din 30 Aprilie 1898 ;

Având în vedere că din această deciziune, invocată ca autoritate a lucrului judecat, rezultă că în urma lui Iacob Marcopolo rămânând trei copii : Ion, François și Maria Marassi, și aceștia renunțând la moștenirea părintelui lor, averea lui Iacov Marcopolo s'a stăpânit în indivisiune de Ion și François Marcopolo ;

că după încetarea din viață și a lui Ion Marcopolo, François Marcopolo a intentat contra moștenitorilor fratelui său o acțiune pentru împărțirea averii părintești ; că această acțiune fiind respinsă de prima instanță ca nesusținută, François Marcopolo a făcut apel : că înainte de a se judeca acest apel, François Marcopolo încetând din viață, Maria Marassi, care se afla pusă de justiție în posesiunea averii acestuia ca legatară universală. s'a înfățișat la Curte pentru a continua procesul de împărțeală intentat de François ; că înainte Curței se afla pendinte și apelul făcut de Ana Corvisiano în calitate de creditoare ipotecară a lui François Marcopolo în porțiunile acestuia indivise în imobilele moștenite de la Iacov Marcopolo ; că acest apel avea asemenea de obiect împărțirea acestei averi și dar determinarea părții cuvenite lui François Marcopolo ; că Curtea de apel a declarat conexe aceste două apeluri ;

Având în vedere că cu ocaziunea judecării acestor apeluri, reprezentanții moștenirii lui Ion Marcopolo au declarat că înțeleg a ataca testamentul lui François Marcopolo, prin care Maria Marassi este instituită ca legatară universală, și au cerut ca acel testament să fie produs și pus în discuțiunea părților în mod prealabil înainte de a se admite împărțeala ;

Având în vedere că Ana Corvisiano a susținut că dânsa fiind creditoare a lui François Marcopolo, iar nu a Mariei Marassi, este în drept a cere împărțirea averii rămasă de la Iacov Marcopolo și determinarea părții cuvenite lui François Marcopolo, pentru a-și putea exercita asupra acestei părți dreptul său de urmărire ; că exercitarea acestui drept al său nu este subordonat cestiunii de a se ști dacă partea cuvenită lui François Marcopolo, se cuvine moștenitorilor, abintestat sau legatarii și deci nu poate fi obligată a suferi discuțiunea testamentului în virtutea căruia Maria Marassi pretinde a avea dreptul la întreagă acea porțiune ;

Având în vedere că Maria Marassi a cerut a se admite împărțeala în înțelesul arătat de Ana Corvisiano și în interesul acesteia fără a se pune în discuțiune validitatea testamentului în virtutea căruia ea se pretindea legatară universală a lui François, susținând că trimiterea ei în posesiune de către justiție ca legatară universală, îi da calitatea de a provoca în interesul creditorilor defunctului împărțirea acelei averi, și adăugând că nu înțelege a se folosi de hotărîrea ce se va da în această acțiune de împărțeală, spre a se o-pune ca lucru judecat în acțiunea ce i s'ar intenta pentru anularea aceluși testament ;

Având în vedere că Curtea de apel după ce constată aceste concluziuni luate de părți, declară că singura cestiune supusă judecății, este aceea de a se ști dacă împărțeala succesiunii rămasă indivisă de la Iacov Marcopolo poate fi admisă fără a se discuta validitatea testamentului care conferă Mariei Marassi calitatea de legatară universală ;

Având în vedere că Curtea, pentru a rezolva această cestiune, pleacă de la ideea că împărțirea averii lui Iacov Marcopolo nu se poate face, după cum se pre-

ține de apelante, numai în două părți adică partea cuvenită lui Ion și aceea cuvenită lui François, ci urmează a se face ast-fel în cât să înceteze starea de indivisiune și între succesorii acestora; că aceasta implică neapărat determinarea drepturilor invocate de acei ce se pretind succesori și prin urmare discuțiunea testamentului în puterea căreia Maria Marassi pretinde a avea dreptul, ca legatară universală la întreaga parte cuvenită lui François Marcopolo; că întru cât,—zice Curtea în acea decisiune,—testamentul nu se produce, întru cât apelantele înțeleg a mărgini desbaterile față cu situațiunea ce o are Maria Marassi în virtutea trimeterei în posesiunea moștenirii lui François Marcopolo, fără a primi în această instanță discuțiunea contestațiunilor relative la titlul din care isvorește calitatea sa de legatară universală ce o invoacă, întru atât cererile de împărțeală nu se pot admite și deci apelurile urmează a fi respinse;

Considerând dar că ceia ce rezultă din concluziunile părților, din deliberarea și decisiunea Curței, ca lucru judecat este că Maria Marassi nu ar putea cere împărțirea averii rămasă de la Iacov Marcopolo întemeindu-se pe faptul că a obținut de la justiție trimeterea în posesiune ca legatară universală a lui François Marcopolo; că validitatea testamentului n'a fost dedusă de parte în judecata Curței; că Curtea n'a deliberat și n'a decis nimic cu privire la validitatea saș nevaliditatea aceluși testament și dar asupra dreptului recurentei de legatară universală rezultând pentru dânsa din acel testament; Că ceea ce este și mai mult tocmai pentru că această cestiune nu s'a putut judeca și nu s'a judecat de Curte, s'a respins cererile de împărțeală; că dacă Curtea ar fi înțeles a judeca și a nu recunoaște calitatea Mariei Marassi de legatară universală, chiar când această calitate ar rezulta pentru dânsa din acel testament, atunci cererea de împărțeală nu se putea respinge; căci Maria Marassi ne mai putând fi privită ca legatară universală și deci partea lui François Marcopolo urmând a se împărți între moștenitorii săi abintestat, drepturile părților litigante ar fi fost în acest cas lămurite și prin urmare n'ar mai fi existat nici un motiv pentru respingerea cererii de împărțeală a acelei averi;

Considerând că ast-fel fiind, când Curtea se întemeiază pe citata decisiune cu No. 68 din 30 Aprilie 1898 pentru a decide că dintr'ânsa rezultă autoritatea lucrului judecat în înțelesul că recurenta de astă-zî nu se mai poate pretinde de legatară universală în virtutea testamentului lui François Marcopolo, — cu toate că este constant că cestiunea validității testamentului și a dreptului de legatară universală ce pretindea a decurge pentru dânsa din acel testament, nu fusese nici dedus în judecată, nici judecat de primii judecători,—dă o greșită interpretare art. 1201 din Codicele civil și prin urmare motivele de casare sunt întemeiate;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

3 Noembrie 1900

Președenția D-lui Gr. Lahovari, Președ.
Mihail P. Calciu cu Mihail
V. Jugănaru

Inalienabilitatea pământurilor rurale. — Art. 132 din Constituție. — Interpretarea lui față de art. 7 din legea rurală de la 1864 și art. 1 din legea interpretativă de la 1879.

Pământurile rurale date sătenilor în baza legii de impropietărire de la 1864 și 1879 nu sunt inalienabile în mod absolut; prin urmare ei pot vinde acele pământuri comunei sau la alți săteni în condițiunile prevăzute de acele legi; căci art. 132 din Constituția de la 1884, dă acestei inalienabilități un caracter constituțional, iar nici de cum nu constituie o prohibițiune absolută de instreinare.

3 Novembre 1900

Présidence de M-r Gr. Lahovary, Président
Michel P. Calciu contre Mi-
chel V. Juganaru

Inaliénabilité des terres rurales. — Art. 132 de la Constitution. — Son interprétation eu égard aux art. 7 de la loi agraire de 1864, et 1 de la loi interprétative de 1879.

Les terres octroyées en toute propriété aux paysans, par application des lois de 1864 et 1879, ne sont pas absolument inaliénables; elles peuvent être vendues à la commune ou à d'autres paysans y résidant, dans les conditions prévues par lesdites lois; l'art. 132 de la Constitution de 1884 doit de constituer une prohibition absolue d'aliénation, se borne à donner à cette inaliénabilité un caractère purement constitutionnel.

Decisiunea 377/900. — Casată, sentința trib. Romanai, No. 255/900, după recursul făcut de Mihail P. Calciu în proces cu Mihail Vasile Jugănaru.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut de d-l consilier Al-Giani;

Pe d-l avocat G. Maniu în desvoltarea motivului de casare; și

Pe d-l procuror St. Ștătescu în concluziuni, fiind minoră în cauză;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat în următoarea cuprindere:

«Violarea art. 132 din Constituțiune, art. 7 din legea rurală de la 1864 și art. 1 din legea de la 1879 interpretativă legii rurale.»

Având în vedere sentința supusă recursului din care rezultă că Mihail Vasile Jugănaru — intimat azi în recurs — în calitate de tutore al minorilor M. I. Jugănaru, intentând acțiune în contra lui Mihail P. Calciu, pentru revendicarea unor bucăți de pământ; Judele ocol. I. Caracal, prin cartea de judecată No. 118/900, a respins acțiunea, pe motiv că pământul ce se revendică, fusese vândut recurentului de către defunctul părinte al minorilor prin act autentificat în regulă, în anul 1886 și că de și acel pământ făcea parte din cel dobândit de defunctul Matheiū I. Jugănaru în virtutea legii rurale din 1864, totuși înstrăinarea este valabilă, pentru că cumpărătorul Mihail P. Calciu, consătean cu vnzătorul, în momentul vnzării nu era impropietărit după legea rurală din 1864 și nici după cea din 1879 nu avea alt pământ, așa că se găsea în condițiunile legii rurale de a putea cumpăra pământul în litigiū; că intimatul Mihail I. Jugănaru, făcând apel, tribunalul de Roma-

nați, prin sentința supusă azi recursului, pe motiv că după art. 132 din Constituțiunea de la 1884, pământurile rurale date sătenilor, în baza legii de împroprietărire, sunt inalienabile în mod absolut, a admis apelul și admitând acțiunea, a obligat pe recurentul Mihail P. Calciu să lase în proprietatea și stăpânirea minorilor pământul revendicat;

Considerând că prin art. 132 din Constituția din 1884 legiuitorul menținând inalienabilitatea pământurilor rurale, cu excepțiunile prevăzute în legea din 1864 și cea interpretativă din 1879, prin aceasta nu a voit a face de cât să dea un caracter constituțional inalienabilității acelor pământuri și să prelungească termenul fixat pentru această stare de ne înstrăinare, fără ca să oprească pe sătenii de a înstrăina pământurile lor comune sau la alți săteni, în condițiunile prevăzute de acele legi după cum aceasta rezultă clar atât din debaterile ce au avut loc cu ocazia votării menționatului articol, cât și din însăși textul acestui articol;

Că așa fiind, când tribunalul prin sentința supusă recursului, hotărăște că art. 132 din Constituțiunea din 1884 interzice în mod absolut înstrăinarea pământurilor date țaranilor, fără nici o excepțiune, dă o greșită interpretare acestui text de lege și violează art. 7 din legea din 1864 precum și legea din 1879 și deci motivul invocat este întemeiat.

Pentru aceste motive, Curtea, de acord cu d-l procuror St. Stătescu, casează, etc.

Curtea de Casație, Secția II 22 Noembrie 1900

Președinția D-lui N. Mandrea, Președinte
Recursul Procurorului general al Curței de apel Galați și Ministerul de Finance cu Popea

Contrabandă.—Martori.—Agenți vamali.—Aprecierea mărturiei lor.—Eroare de fapt și exces de putere.—Art. 185, 152 și 154 Pr. pen. Art. 172 și 199 legea vamală.

1. Contrabanda vamală se dovedește după probele dreptului comun în consecință proba cu martori este admisibilă și comite un exces de putere și eroare de fapt Curtea când înlătură arătările funcționarilor vamali aduși în cauză.

2. De altă parte, de și în principiu instanța de fond este suverană apreciatoare a depozițiilor martorilor, totuși nu comite mai puțin exces de putere când înlătură certe depoziții din care neîndoios rezultă existența faptului.

Cour de Cassation, 2° chambre 22 Novembre 1900

Présidence de M-r N. Mandrea, Président
Pourvoi du Procureur général près la Cour d'appel de Galatz, et le Ministère des Finances contre Popea

Contrebande.—Témoins.—Agents des douanes.—Appréciation de leur témoignage.—Erreur de fait et excès de pouvoir.—Art. 185, 152 et 154 du Code de procédure pénale (Art. 189, 154 et 156 du Code d'Inst. crim. française) Art. 179 et 199 de la loi des douanes.

1. Les preuves de droit commun, et, par conséquent, la preuve par témoins, sont admissibles en matière de contrebande à la loi des douanes. La Cour qui ne tient aucun compte du témoignage des fonctionnaires des douanes, présents à l'audience, commet un abus de pouvoir et une erreur de fait.

2. D'autre part, et bien que la souveraine appréciation des dépositions des témoins soit l'apanage de l'instance de fond, elle n'en commet pas moins un abus de pouvoir, lorsqu'elle ne tient aucun compte des témoignages qui, par leur caractère de certitude, servent à établir l'existence du fait incriminé.

Decisiunea 987/900. — Casată, decizia Curței de apel din Galați, s. I cu No. 743/900, după recursul făcut de procurorul general al Curței de apel din Galați și Ministerul de Finance în proces cu Popea.

Curtea.

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de către d-l consilier D. Hănțescu;

Pe d-l avocat Scarlat Arion din partea Ministerului de Finance în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-nii avocați Lascar și C. Cocias din partea părâtului Popea în combateri; și

Pe d-l procuror de secție St. Stătescu în concluziuni;

Deliberând,

Asupra motivului de casare din recursul procurorului general al Curței de apel din Galați:

«Ion Popea cumpărând din Rusia 2700 oi și introducându-le pe sub ascuns în România, și fiind dat în judecată, tribunalul Covurlui l'a condamnat la 1000 lei amendă și 62750 lei despăgubiri către stat. Făcând apel Curtea l'a achitat pe motiv că nu există nici un martor care să fi văzut pe Popea sau pe oamenii lui trecând oile în România, cum și că oile cumpărate nu au fost trecute în România, Curtea în fine mai susține că nu se poate pune baza pe arătările agenților vamali fiind interesați în cauză pentru primele ce li se cuvine. Curtea ast-fel comite o eroare manifestă de fapt și violează art. 185, 152 și 154 Pr. penală cum și art. 172 și 199 din legea vamală.

«Din depozițiunile martorilor rezultă că densii au văzut oile inculpatului trecând din spre Prut în România, și că însuși inculpatul le-a spus că a obținut autorizarea de a trece oile în România, pe când nu căpătase asemenea autorizare. Curtea achitând pe Popea pe motiv că nu se poate pune basă pe arătările agenților vamali, fiind interesați în cauză violează dispozițiunile art. 185, 152 și 154 Pr. penală și 172, 199 din legea vamală, de oare-ce contrabanda se probează conform dreptului comun neputându-se aplica în specie dispozițiunile art. 347 al. 6 Pr. pen. față cu legea vamală, după care depozițiunile agenților vamali fac probă în justiție».

Având în vedere decisiunea Curței supusă recursului; Având în vedere că faptele care au dat naștere procesului de față sunt următoarele:

Pârâtul Ion Popea, arendaș din județul Râmnicul-Sărat prin luna Noembrie 1897 cumpărând 2700 oi din Basarabia, a voit a le trece în țară prin punctul vamal Gura Prutului, cum însă în Basarabia esista în acel moment o episotie de febră aftoasă, autoritățile vamale române a interzis trecerea oilor în țară; că în urmă după un denunț, cum că oile au fost trecute în țară prin contrabandă, de către pârât, s'au început cercetările, după care pârâtul fiind dat judecătoarei pentru acest fapt, tribunalul de Covurlui a condamnat pe pârât la amendă de 1000 lei și la suma de 62775 lei despăgubiri civile, iar în urma apelului introdus de pârât, Curtea prin decisiunea supusă recursului, a achitat pe numitul de amendă și despăgubiri civile la care a fost condamnat;

Considerând că de și în principiu instanța de fond e suverană a aprecia depozițiile martorilor, totuși nu mai este apreciere când certe depoziții ale martorilor în sensul existenței faptului imputat se înlătură și nu se ține seamă; asemenea nu este în drept instanța de fond a mistifica existența unui fapt și nu este în drept a zice că cutare fapt e cert dar nu e sigur, pentru că aceasta constituie chiar o contradicție;

Considerând în specie că, din chiar decisiunea Curței de apel și anume din considerentele relative la depozițiile martorilor atât în cursul instrucțiunii cât și dinaintea tribunalului, reese faptul de contrabandă săvârșit de pârâatul Popea, fapte care se confirmă și prin arătările funcționarilor vamali atât ai autorităților române cât și acei ai autorităților Rusiei;

Considerând că întru cât, după dispozițiunile art. 172 din legea vamală faptul de contrabandă descoperit în urma săvârșirii lui se poate dovedi cu orî ce probe, admise de dreptul comun, și prin urmare și prin proba cu martori; fără cuvânt Curtea de apel înlătură o serie de depozițiuni de martori, și nu ține seamă de arătările funcționarilor vamali români și ruși, de care de alt-fel nu se poate zice că toți funcționarii ar fi denunțatori recompensați cu bani în sensul art. 437 al. 6 din Pr. pen.;

Că prin acest mod de a judeca, Curtea de apel, săvârșeste o gravă eroare de fapt și prin exces de putere înlătură fapte și probe de natură a nu lăsa nici o îndoială asupra faptului de contrabandă, și de aceea mijlocul de casare este întemeiat;

Pentru aceste motive și fără a mai discuta celelalte mijloace de casare, Curtea admitând motivele din recursul d-lui procuror general al Curței de apel Galați, casează, etc.

Tribunalul comercial Ilfov

5 Decembrie 1900

D-l D. Florescu, președinte

Manole Haralambie contra Fraților Demetriadi pentru declarare în faliment

Sentiința comercială No. 3261

Faliment.--Încetare de plăți.--Circumstanțe lăsate la aprecierea judecătorului.--Art. 695 C. comercial.

Criteriul după care se poate stabili starea unui comerciant de încetare de plăți, pentru a determina falimentul, trebuie căutat, nu în faptul refuzului unor plăți, ci în situațiunea lui reală, manifestată prin semne pozitive și exterioare cari să determine existența încetării plăților. Și toate aceste fapte și circumstanțe din care să rezulte încetarea plăților, sunt lăsate la aprecierea judecătorului.

Creditorul care cade în pre-

Tribunal de commerce de Bucarest

5 Décembre 1900

M-r D. Florescu, président

Emmanuel Haralamb contre Demetriadi Frères pour déclaration de faillite

Sentence commerciale No. 3261

Faillite.— Cessation de paiements.— Circonstances de fait laissées à l'appréciation du juge.— Art. 695 du Code de commerce.

Le refus d'un débiteur d'acquiescer certaines créances ne sert pas de critérium, pour établir sa cessation de paiements; ce qu'il faut avoir en vue, pour cela c'est sa situation réelle, se manifestant par des signes positifs et extérieurs. Le juge à la souveraine appréciation des faits et circonstances desquels il peut résulter cet état de cessation de paiements.

Le tribunal peut allouer des

tențiunea sa poate fi condamnat și la daune-interese către debitorii comerciant.

dommages intérêts au débiteur-commerçant qui a en gain de cause; ces dommages sont à la charge du créancier dont la demande de faillite a été rejetée.

S'aù ascultat din partea reclamantului Haralambie Manole, d-l avocat Gr. Duca și din partea pârâților Frații Demetriadi, d-l avocat Petre Grădișteanu;

Tribunalul,

Asupra cererei făcute de Manole Haralambie prin petiția înregistrată la No. 24326/900 de a se declara în stare de faliment firma comercială «Frații Demetriadi» bancheri, fiind în încetare de plăți.

Având în vedere concluziunile orale ale părților în instanță;

Având în vedere că, în drept, pentru ca un comerciant să poată fi declarat în stare de faliment se cere prin art. 695 Cod. com. ca condițiune esențială, ca el să fi încetat plățile, pentru datoriile sale comerciale, iar faptele și circumstanțele din care se poate deduce această încetare de plăți, sunt lăsate cu totul la aprecierea judecătorilor;

Considerând că criteriul după care se poate stabili starea de încetare de plăți a unui comerciant trebuie căutat nu în faptul refuzului unor plăți oare-care, ci în situațiunea lui reală; cu alte cuvinte, încetarea plăților trebuie să fie efectivă, reală și manifestată prin semne pozitive și exterioare, care să denote în mod neîndoios că el este în neputință de a plăti, că nu mai găsește credit sau resurse oneste și neruinătoare pentru a duce mai departe afacerile sale comerciale sau pentru a-și menține existența sa ca comerciant; însuși legiuitorul prevede în art. 696 Cod. com. că singurul refuz al unor plăți pe temeiul de excepțiunii pe care în bună credință debitorul îl socotește întemeiat, nu constituie o probă de încetare a plăților;

Considerând că în speță reclamantul nu are nici o creanță pozitivă, creanță liquidă, lucru ce rezultă și din scrisoarea defendorilor către reclamante prin care se confirmă primirea a 160 obligațiunii Imprumutul Elenic 5%, 1881 cu cuponul 1900, cu obligațiunea de a se revinde la Londra;

Considerând că pe lângă aceasta se constată de Portărelul tribunalului Comercial că numiții defendori nu au nici o poliță protestată;

Că dar, față cu aceste împrejurări tribunalul găsește, în aprecierea sa că defendorii nu sunt în încetare de plăți și prin urmare nu poate avea loc chemarea lor în stare de faliment;

În ce privește cererea de daune interese:

Considerând că prin această cerere de declarare s'a cauzat numiților defendori o daună pe care tribunalul în aprecierea sa, le socotește la suma de patru mii lei. Vădând și dispozițiunile art. 140 Pr. civ.

Pentru aceste motive redactate de d-l judecător G. M. Vlasto;

Respinge cererea d-lui Manole Haralambie făcută prin petiția înregistrată la No. 24326/900 de a se declara în stare de faliment firma comercială «Frații Demetriadi» bancheri.

Acordă patru mi (4000) lei daune defenditorilor Frații Demetriade, plus cinci zeci lei cheltueli de judecată.

(ss) Florescu, Vlasto.

(s) p. greffier, C. S. Constantinescu.

Tribunalul județului Vaslui Tribunal de Vaslui

21 Octombrie 1900

23 Octobre 1900

Presedinția d-lui D. C. Costache, membru
S. Gheorghiu cu M. D. Katz
și M. Zeilig

Présidence de M-r D. C. Costache, juge
S. Gheorghiu contre M. D.
Katz et M. Zeilig

Ipotecă constituită de debitorul urmărit în urma transcrierii comandamentului.— Validitatea ei.— Art. 514, 515 Pr. civ.

Hypothèque constituée par le débiteur après la transcription du commandement préalable.— Validité de cette hypothèque.— Art. 514, 515 Pr. civ. (art. 545, 547 C. de procéd. de Genève).

Art. 514 din Pr. civ. neoprind de cât înstrăinările cu titlu gratuit sau cu titlu oneros, de aici rezultă că debitorul urmărit poate în mod valid să constituie o ipotecă asupra imobilului urmărit, în urma transcrierii comandamentului prealabil.

L'art. 514 du Code de proc. civ. ne déclare nulles que les aliénations à titre onéreux ou à titre gratuit consenties par le débiteur saisi; d'où la conséquence qu'il a le droit d'hypothéquer l'immeuble saisi, et cette hypothèque est valable toutes les fois qu'elle a été constituée antérieurement à la transcription du commandement.

Sentința civilă No. 354/900

Tribunalul,

Vezând contestațiunea îndreptată de Sterea Gheorghiu la tabloul de ordinea creditorilor lui Moise D. Catz, în ceia ce privește creanța ipotecară a lui M. Zeilig pe suma de 700 lei, plus procente cesionate d-nei Sofia Theodorescu, precum și creanța chirografară a acestei din urmă pentru suma de 1400 lei;

Vezând susșinerile părților;

Vezând că din lucrări se constată că ipoteca lui Moise Zeilig se găsește constituită în urma urmăririi imobiliare a imobilului lui Moise D. Catz;

Vezând că art. 514 Pr. civ. în general prohibă numai înstrăinările, fie cu titlu gratuit, fie cu titlu oneros, adică înstrăinările de proprietăți, iar cătuși de puțin nu ipotecele;

Considerând că dacă legiuitorul ar fi voit aceasta, fiind și n trecut jurisprudența împărțită asupra acestei chestiuni, ar fi făcut-o cu ocazia modificărilor introduse în noul Cod de procedură și ar fi adăogat în art. 514 pe lângă «înstrăinare» și cuvântul «ipotecă»; că din debaterile parlamentare rezultă (a se vedea note de sub art. 514 din Codul oficial) că se poate face ipotecă valabile și în timpul urmăririi;

Că art. 515, vine și confirmă împrejurarea că legiuitorul nu s'a gândit de cât la înstrăinări și încă numai la cele mai frecvente, adică la vânzări;

Considerând că contestatorul nu este de cât un creditor chirografar și, ca atare, ar fi nedrept a i se face după urmărire pozițiunea mai bună, când până la această dată debitorul avea facultatea a constitui o sumă de ipotecă, fără ca creditorul chirografar să se poată opune;

Că ast-fel dar, ipoteca lui Moise Zeilig, constituită în urma urmăririi rămâne valabilă;

Vezând că se mai contestă și quantumul creanței chirografare a Sofiei Teodorescu, înscrisă la tabloă;

Considerând că contestatorul nu face de cât exercitează acțiunea sa în numele debitorului său Moise D. Catz potrivit dispozițiilor art. 974 C. civ.;

Că Moise D. Catz, s'a judecat cu pârâta și aceasta din urmă a căpătat o hotărîre câștigătoare pe suma de 1400 lei în baza căreia a cerut înscrierea sa la tabloă; că ast-fel deci, autoritatea lucrului judecat care putea fi opusă lui Moise D. Catz, poate cu acelaș succes fi opusă și contestatorului de astă-zî, reprezentantul drepturilor sale;

Că așa dar contestațiunea prezentă ne fiind fondată cată a fi respinsă.

Pentru aceste motive, redactate de d. supleant Gh. G. Volenti, respinge contestația făcută de Sterea Gheorghiu, etc.

(ss) D. C. Costache, Gh. G. Volenti.

Greffier (s) Panaitiu

Observație.— După cât vedem, tribunalul din Vaslui pune în principiu că prohibițiunea edictată de legiuitor prin art. 514 Pr. civ. de a înstrăina imobilul urmărit în urma celei dintâi afișare de urmărire, astăzi în urma transcrierii comandamentului, nu împiedică ipotecarea acestui imobil. Această soluție fiind, după părerea noastră, inadmisibilă, vom zice câteva cuvinte asupra acestei sentințe, căutând a expune adevăratele principii, care, după noi, cărmuesc această materie.

Scopul legii fiind de a împiedica pe debitorul urmărit de a micșora gagiul creditorului urmărit, credem că orî ce înstrăinare este în principiu oprită, fie ea parțială sau totală, fie ea directă sau indirectă. Prin urmare, și ipoteca este în principiu oprită, fiind că ea constituie o înstrăinare indirectă a imobilului pentru cazul când debitorul nu 'și va plăti datoria sa.

Tribunalul, pentru a ajunge la soluția contrară, invoacă însă lucrările pregătitoare, care departe de a fi concludente, condamnă din contra soluția admisă de densus. Eată, în adevăr, cum s'a exprimat Ministrul justiției, D-l C. G. Dissescu, în Senat, răspundând la o întrebare pusă de D-l Em. Porumbaru: «Dacă am introduce posibilitatea fără condiții a înstrăinării sau a ipotecării, am anula efectele comandamentului, căci datornicul ar face ipotecă de formă, fără să plătească pe creditor!»⁽¹⁾.

Tot ce rezultă deci atât din răspunsul dat de Ministrul justiției cât și din art. 515 este că ipoteca, ca și orî ce înstrăinare în genere, nu poate

(1) Vezi Noul Cod de Proced. civ. adnotat de V. Alexandrescu, I. Cesărescu și G. Mironescu, p. 253 (desb. parlamentare), precum și ediția oficială, p. 437, 438.

să aibă loc de cât sub condițiunea de a se plăti pe creditorul său creditorii urmăritori, ear nu, după cum a decis tribunalul, că ipoteca ar fi în genere permisă fără nici o condiție sau restricție, fiind că ea nu este formal oprită.

Imobilul urmărit fiind isbit de indisponibilitate de la data publicării primelor afipte⁽²⁾, astăzi de la transcrierea comandamentului, orî-ce înstrăinare, prin urmare, nu numai vânzarea, schimbul, constituirea de dotă⁽³⁾, etc., dar încă ipoteca, constituirea unui drept de uzufruct, a unei servituți și în genere a orî căruî drept real de natură a micșora gagiul creditorului urmăritor, se consideră ca frauduloase și nule.

Această soluție a fost admisă de Curtea de casație sub legea anterioară, și este admisibilă și astăzi, intru cât textul n'a fost modificat de cât în privința momentului de când imobilul este lovit de indisponibilitate. Eată cum se exprimă, în această privință, Curtea noastră supremă: «Considerând că art. 514 Pr. civ. declarând într'un mod general și absolut nulitatea orî cărei înstrăinări, făcută de debitorul urmărit după cea dintâi afișare de urmărire (aztăzi de la transcrierea comandamentului), a voit să rădice de la acea dată debitorului urmărit dreptul de a imputina gagiul creditorilor urmăritori existenți la acea dată (art. 515 Pr. civ.); că a distinge într'o înstrăinare totală sau parțială, între vênđare sau ipotecă, este a distinge acolo unde legea nu distinge, și a face tot odată ca scopul ce legea a urmărit să nu fie ajuns, căci facultatea ce s'ar lăsa debitorului de a constitui noii ipotecă după cea dintâi afișare de urmărire ar avea tocmai de efect micșorarea gagiului creditorilor chirografari urmăritori, etc.»⁽⁴⁾.

Ipoteca fiind pusă pe aceeaș treaptă cu înstrăinarea, de oare ce poate să aibă de consecință înstrăinarea imobilului, nu mai încape, după noi, nici o îndoeală că ea este în principiu oprită, de câte orî ea nu are de scôp plata creditorilor urmăritori, și tribunalul este greșit când afirmă contrariul.

Este adevărat că, într'o chestie analogă, se decide în genere că soții carî au dispus prin contractul lor matrimonial înstrăinarea imobilului dotal, nu pot să'l ipotece, dacă nu au prevăzut anume și ipotecarea lui⁽⁵⁾, însă această se explică

⁽²⁾ Veđi Cas. rom. Bulet. S. I, anul 1894, consid. de la p. 487.

⁽³⁾ Cas. rom. Bulet. S. II, anul 1875, p. 255.

⁽⁴⁾ Veđi Bulet. S. I, anul 1886, consid. de la p. 15.

⁽⁵⁾ Cpr. Guillouard, *Contrat de mariage*, IV, 1943. Baudry, III, 388. Thiry, III, 518. Aubry & Rau, V, § 537, p. 575. Arntz, III, 901. Laurent, XXIII, 517. T. Huc, IX, 462. Rodière et Pont, *Contrat de mariage et Droits respectifs des époux*, III, 1780 urm. Marcadé, VI, art. 1536, No. 1. Trib. Ilfov. *Dreptul* No. 47 din 1879. Cas. fr. și C. Caen, Sirey, 69. 1. 59. Sirey, 76. 2. 291. D. P. 77. 2. 145.

prin împrejurarea că ipoteca este mai periculoasă de cât înstrăinarea directă, intru cât femeea nu'și dă de o cam dată seama de consecințele acestuî act. Cu toate acestea, chiar în asemenea caz, sunt autori și decisiuni care pun în principiu că dreptul de a înstrăina imobilul dotal permite și ipotecarea lui⁽⁶⁾.

⁽⁶⁾ Veđi în acest din urmă sens, Grenier, *Hypothèques*, I, 33. Tessier, *De la dot*, I, p. 393. Odier, *Contrat de mariage*, III, 1268 urm. Sériziat, *Du régime dotal*, 140. Troplong, *Contrat de mariage*, IV, 3363 urm. C. Limoges. Sirey, 45. 2. 261. D. P. 45. 2. 150. C. București. *Dreptul* din 1879, No. 20. Cpr. C. București și Cas. rom. *Dreptul* din 1884, No. 63 și Bulet. Cas. S. I, anul 1885, p. 234, etc.

D. Alexandresco

BIBLIOGRAFIE

A eșit de sub tipar :

In editura Tipografiei Gutemberg (Iosef Göbl) str. Doamnei 20

SCRIERI JURIDICE

DE

Alexandru Degre

Vol. I Materii de Drept Civil

Cu o prefață de d-l C. G. Dissescu

— PREȚUL 10 LEI —

A eșit de sub tipar și se găsește la autor, la librăria universală Leon Alcalay și la Redacția acestuî ziar.

TOMUL AL VI-lea (PARTEA II)

DIN

DREPTUL CIVIL ROMÂN

DE

DIMITRIE ALEXANDRESCO

Fost consilier la Inalta Curte de casație și justiție

CUPRINZÎND

Explicarea art. 1092—1157

PREȚUL 10 LEI

A eșit de sub tipar :

Legea Electorală

PENTRU

CAMERĂ, SENAT ȘI CONSILIUL COMUNAL

coprinzând :

Jurisprudența Inaltei Curți de Casație

Asupra fie-căruî articol de la promulgarea acestor legi până în prezent

DE

George Șt. Bădulescu

Licențiat în drept

Grefier la Inalta Curte de Casație și Justiție

Prețul 3 lei